

VSP

Vy se ptáte...,

**...Poradna NRZP
v ČR odpovídá.**

Poradna Národní rady osob se zdravotním postižením

Otázky a odpovědi

Vazba mezi příspěvky na mobilitu, průkazem OZP a příspěvkem na péči

Pokud jsem příslušné předpisy dobře pochopila, v případě příspěvku na mobilitu, průkazu mimořádných výhod a příspěvku na péči se jedná o tři na sobě nezávislé věci? Tedy např. pokud žadatel získá příspěvek na mobilitu, nemusí mít automaticky průkaz ZTP, má-li průkaz, nemusí mít příspěvek na mobilitu, atd. Záleží, o co si požádá a co je mu přiznáno. Parkovací karta je automaticky s příspěvkem na mobilitu?

Před rokem 2012 jsem získala průkaz ZTP, k tomu příspěvek na mobilitu a parkovací průkaz pro auta. Už si přesně nepamatuji, o co jsem žádala, ale mám pocit, že to bylo o průkaz a karta s příspěvkem k tomu byly automaticky. Ted' ovšem nevím, zda byla parkovací karta k příspěvku nebo průkazu. Nyní je již konec platnosti všeho uvedeného, takže jsem žádala o příspěvek na mobilitu. Je to tak správně? Nebo mám žádat o průkaz ZTP? (používám především MHD). Mám si podat znovu žádost o příspěvek na péči, který mi byl již dříve zamítnut (zřejmě jsem se zdála posudkové komisi příliš zdravá...)? Neměla jsem totiž energii na to, abych se odvolávala a procházela znovu nepřijemným byrokratickým procesem. Jak dlouho bude vyřízení od podání žádosti asi trvat? Pokud by mi byl příspěvek na péči přiznán v I. stupni, znamená to, že bych získala jen průkaz TP, přestože teď mám ZTP? Proč vlastně na průkaz TP není více výhod? Ti lidé jsou přece také nějakým způsobem postižení. Kdo vlastně rozsah výhod určuje?

Příspěvek na mobilitu, průkaz osoby se zdravotním postižením i příspěvek na péči se přiznávají dle stejných kritérií. Těmito kritérii jsou základní životní potřeby uvedené v prováděcí vyhlášce

č. 505/2006 Sb. v příloze č. 1. Jedná se sice o tři různé předměty výhod, přesto spolu souvisí. Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením uvádí dvě možnosti získání průkazu: § 34 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením uvádí: „Průkaz ZTP náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost), a osobám starším 18 let, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace z důvodu úplné nebo praktické hluchoty.“

„Průkaz ZTP/P náleží osobám, které jsou podle zákona o sociálních službách považovány pro účely příspěvku na péči za osoby závislé na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost), a osobám, u kterých bylo pro účely příspěvku na mobilitu zjištěno, že nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace, s výjimkou osob, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace z důvodu úplné nebo praktické hluchoty.“

Jak je patrné, nárok na průkaz souvisí s přiznáním určitého stupně závislosti, tedy přiznání příspěvku na péči, a pokud není příspěvek na péči přiznán, pak je podmínkou uznání základní životní potřeby mobility nebo orientace. Nárok na ZTP je tedy i tehdy, pokud je přiznán příspěvek na péči ve II. stupni závislosti, a na ZTP/P tehdy, je-li přiznán příspěvek na péči ve III. nebo IV. stupni závislosti.

Jak uvádí § 6 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, nárok na příspěvek na mobilitu má osoba starší 1 roku, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace. I zde je zřejmé, že poskytnutí příspěvku je odvozeno od základní životní potřeby mobility či orientace.

Problém může nastat tehdy, když sice nárok na jednotlivé předměty výhod máte, ale individuálně si o ně nepožádáte. Máte-li totiž přiznanu základní životní potřebu mobility u příspěvku na péči, automaticky

to neznamena, že Vám bude vydán průkaz ZTP/P a vyplácen příspěvek na mobilitu. O průkaz i příspěvek si musíte zažádat zvlášť.

PhDr. Leoš Spáčil
Poradna NRZP ČR v Brně

Příspěvek na péči u osoby v rehabilitačním ústavu

Můj manžel pobírá příspěvek na péči – 3. stupeň. Nastoupil na pobyt do rehabilitačního ústavu. Povinnost nahlásit tento stav mám nejspíše asi já – pečující osoba – do 8 dnů (pracovních či kalendářních?) na úřadu práce. Víím, že nárok na tento příspěvek zaniká, když je splněna podmínka, že celý kalendářní měsíc je příjemce příspěvku hospitalizován. Chci se ale zeptat, jak to je, když dostane na dvanáct hodin denně propustku (např. v neděli – odejde po snídani a na večeri musí být nazpět)? Nebo pokud musíme odjet na kontrolu do nemocnice, tedy v určitý pracovní den. To ho budu obstarávat zase já. Můj dotaz zní: bude příspěvek na péči zachován i přesto, že bude v rehabilitačním ústavu dva měsíce a mezitím pojedeme na tu kontrolu úplně do jiného kraje? Příklad: 24. 6. 2013 nástup do rehabilitačního zařízení, 22. července kontrola v jiném kraji v nemocnici a potom návrat do rehabilitačního ústavu až do 26. srpna 2013 a k tomu občasná propustka na pár hodin denně. Já tomu rozumím tak, že příspěvek na péči by měl zůstat zachován, protože se o něho nestaral v kuse někdo jiný celý kalendářní měsíc.

Je mi líto, ale zřejmě Vás nepotěším, protože zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. § 14a k Vašemu dotazu uvádí: „Příspěvek se nevyplácí, jestliže je oprávněné osobě po celý kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace, nejde-li o poskytování sociálních služeb ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče podle § 52; to neplatí v případě, kdy je s oprávněnou osobou k hospitalizaci přijata jako průvodce

fyzická osoba, která byla uvedena v žádosti o příspěvek, popřípadě ohlášena jako osoba poskytující pomoc. Podmínka celého kalendářního měsíce není splněna, pokud k hospitalizaci došlo první den v kalendářním měsíci nebo k propuštění z tohoto zařízení došlo poslední den v kalendářním měsíci.“

Skutečnost, že manžel pojedje mimo zařízení na propustku, a je jedno jestli na dvanáct hodin, dva dny nebo týden, neznamena, že mu bylo poskytování služeb a pobyt v tomto zařízení ukončen. Propustka neznamena ukončení pobytu. Aby zde vznikl nárok na příspěvek, musel by mít manžel kompletně ukončen pobyt v tomto zařízení, tedy jak fyzicky tak i papírově. Po pobytu mimo zařízení by pak musel být přijat jako nový pacient, což se obávám, Vám žádné zařízení neu-možní.

PhDr. Leoš Spáčil
Poradna NRZP ČR v Brně

Parkovací průkaz pro OZP

Jsem držitelka průkazu ZTP. Mám i parkovací průkaz, ale ten starší. Je mou povinností si průkaz vyměnit za ten nový? I když ten můj je pořád platný (do roku 2015)?

Nyní platné označení do vozidla přepravující osobu se zdravotním postižením je pouze jedno, a tím je *Parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením*. Parkovací průkaz je velikosti cca A5 a je v něm zalisovaná fotografie zdravotně postižené osoby včetně vlastnoručního podpisu. Máte-li ještě starý znak O 1 (znak vozíčkáře se stříbrným hologramem), pak je tento znak již od 1. 1. 2013 neplatný. Pokud jej budete nadále používat, vystavujete se riziku finančního postihu.

Znak jste si mohla vyměnit do konce roku 2012, a to kus za kus, což nyní už nelze. Nyní si musíte požádat o vydání nového Parkovacího průkazu. To s sebou ovšem nese tu nepříjemnost, že Vás budou muset nechat posoudit, zda máte nárok na průkaz ZTP a tedy i na Parkovací průkaz.

Skutečnost, že máte platný průkaz ZTP do konce roku 2015 na tom nic nemění.

PhDr. Leoš Spáčil
Poradna NRZP ČR v Brně

Bydlení a institut věcného břemene

Ocitla jsem se v tíživé životní situaci. Jsem v invalidním důchodu (1. stu-

peň) a nepracuji, neboť zdravotní stav mi to nedovoluje. Nyní bydlím u přítele, který bydlí s bratrem, a ten přítel má doživotně na sebe v domě věcné břemeno (po smrti rodičů). My bychom se chtěli vzít, abych (kdyby se náhodou něco příteli stalo) měla kde bydlet. Jenže s bratrem moc dobře nevycházíme. Dal nám najevo, ať s tím vůbec nepočítáme, že mi stejně trvalé bydliště, i kdybych si jeho bratra vzala, nepovolí. Má na to právo? A měla bych popřípadě po smrti manžela právo užívat jeho bydlení?

Institut věcného břemene není běžným užívacím právem, vztahuje se opravdu jen k osobě (nebo věci), která je ve smlouvě vymezená. Bratr Vašeho přítele je tedy opravdu ten, kdo rozhodne, zda Vám souhlas s trvalým pobytem udělí, pokud tedy ve smlouvě o věcném břemenu není uvedeno jinak.

Současné věcné břemeno zaniká smrtí osoby (nebo případně jiným způsobem upraveným ve smlouvě) nebo dlouhodobým nevyužíváním. Věcné břemeno se tedy nedědí (pokud zase nebylo ve smlouvě stanoveno jinak).

Mgr. Radka Pešlová
Poradna NRZP ČR v Brně

Služby nad rámec základních služeb poskytovatele sociál. služeb v Domovech pro osoby se zdrav. postiž.

Kdo je zodpovědný za osobu se zdravotním postižením s příspěvkem na péči (v ÚSP) při návštěvě lékaře v nemocnici? Zejména mi jde o to, že se vedení ÚSP vymlouvá na nedostatek personálu, totéž zdravotníci od sanitek. Druhou věcí pak je otázka případného vrácení malé části příspěvku.

Uvědomuji si, že příspěvek na péči není jediným zdrojem financí kterou ÚSP pobírají na zajištění péče o klienty. Zároveň si uvědomuji i nedostatečnost příspěvku, pokud bychom ho rozpočítali na hodiny. Také je tady jistě omezení v případě, že by se za případně vrácené peníze dala zajistit služba asistence někým vně ústavní péče. Pokud můžete ve své odpovědi uvést i související zákon, vyhlášku nebo paragraf, budu Vám vděčná.

Vymezení konkrétních základních činností při poskytování sociálních služeb v Domovech pro osoby se zdravotním postižením, Domovech pro seniory i v Domovech se zvláštním režimem najdete ve vyhlášce 505/2006 Sb. § 14–16. V základních činnostech těchto zařízení však nikde nenajdete, že by sem spadl i do-

provod, ať je to kamkoli. Potřebuje-li klient doprovod k cestě za lékařem, mělo by zařízení pomoci při jeho zprostředkování, ale nemá povinnost jej k lékaři doprovázet. Poskytuje-li poskytovatel doprovod jako *fakultativní službu*, musí si ji klient uhradit z vlastních příjmů. Odpovědnost tedy nelze vyžadovat po poskytovateli, pokud si ji klient nesjedná a neuhradí. Fakultativní služby nejsou nikde konkrétně vymezeny, protože při jejich nabídce záleží na možnostech poskytovatele, ale také poptávce klientů.

Zvláště musí být ve smlouvách upraveny situace, v nichž jde o vrácení úhrady za péči. Uživatel hradí služby péče z příspěvku na péči, proto zákonný podklad pro tzv. vratky je obsažen přímo v ustanoveních upravujících jeho poskytnutí.

Podle zákona platí: „*Příspěvek je dávkou určenou fyzické osobě, tato osoba je povinna použít jej na zajištění potřebné pomoci.*“

Z interpretace uvedených ustanovení zákona je zřejmé, že nevyužívá-li uživatel z nějakých důvodů po určitý časový úsek služby péče poskytovatele, s nímž má podepsanu smlouvu o poskytování sociálních služeb, náleží mu po tuto dobu vratka poměrné části příspěvku na péči. Toto je ovšem nutno specifikovat ve smlouvě, tedy způsob vrácení příspěvku či jeho části.

PhDr. Leoš Spáčil
Poradna NRZP ČR v Brně

Vliv úhrady nákladů za společnou domácnost na započtení příspěvku na péči do příjmu domácnosti

Budu podávat žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku – automobil. Při podání žádosti se uvádí počet osob žijících ve společné domácnosti. Žiji v rodinném domě s manželkou a matkou.

Při přepisu domu bylo matce zajištěno právo na dožití uvalením věcného břemene, na které je navázáno placení topení, elektřiny, doprava k lékaři apod. Nyní bere matka starobní důchod, je zcela nemohoucí, má ZTP III. stupně a pobírá příspěvek na péči v maximální výši.

Musí být osoba, která má zajištěno bydlení věcným břemenem, započítána mezi osoby, které žijí ve společné domácnosti?

Společná domácnost se posuzuje podle občanského zákoníku. Zohledňuje se, zda společně uhrazujete náklady na domácnost a bydlení. Pokud je tedy společně hradíte, tak ano – jste společně posuzováni. Pokud ne, pak nevedete společnou

domácnost. Nevedení společné domácnosti má pro některé dávky důsledek, že se Vám do příjmu započítává získaný příspěvek za péči. Pokud společnou domácnost vedete, tak příspěvek na péči není jako příjem započítáván nikomu.

Mgr. Radka Pešlová
Poradna NRZP ČR v Brně

Nárok na proplacení nákladů na dopravu za vyšetřením mimo obec bydliště

Je mi 18 let a jsem od narození trvale upoutána na invalidní vozík. Před půl rokem jsem musela podstoupit speciální vyšetření, které u mého libereckého lékaře a ani v liberecké nemocnici, tedy ve městě kde bydlím, nebylo možné provést. Hledala jsem tedy s maminkou nemocnici, kde by takovéto vyšetření mohli provést. Nakonec jsme jako nejbližší variantu našli FN v Plzni. Objednali jsme se tam a vyšetření absolvovali. Tam i zpět jsme jeli autem. S vyšetřením jsem byla naprosto spokojená, avšak když jsme s maminkou po VZP žádali proplacení této cesty a jako důkaz jsme předložili i účet za cestu tam i zpět, revizní lékař VZP Liberec s námi doslova vyběhl – choval se velice arogantně a sdělil nám, že kdyby nám VZP tuto cestu proplatila, jednalo by se podle jeho slov o podvod. Prý by to neměl jak zdůvodnit svým nadřízeným. Když jsem ve třech letech věku podstoupila také specializované vyšetření ve vzdálené nemocnici a rovněž se jelo autem, VZP nám cestu tam a zpět bez problémů proplatila. Takže jsme se s maminkou dost divily. Jak je možné, že nám VZP cestu do FN v Plzni tentokrát neproplatila? Měl dotyčný revizní lékař pojišťovny pravdu? Pokud ne, jak se můžeme bránit?

Předně je potřeba o úhradu písemně požádat a případně psát proti nepřiznání odvolání. Od vašich tří let již uběhlo patnáct roků a podmínky přiznávání přepravy se zpřísnily. Je docela možné, že původně přepravu indikoval lékař na předepsaném tiskopise. Tedy – přiznání úhrady má svá pravidla. Musí být indikována nutnost sanitky odborným nebo ošetřujícím lékařem a následně může být přeprava vozem uznána jako náhradní řešení. Více k podmínkám přepravy a úhrady naleznete na www.vzp.cz/poskytovatele/infoservis-a-akcent/infoservis/infoservis-05-2011/vykazovani-a-uhrada-zdravotni-dopravy-a-nahrad-cestovnich-nakladu.

Abyste měla k argumentaci lékaři (i případně pojišťovně) další podklady, tak

Vám ještě kopíruji zákonný podklad, který určuje zdravotní pojišťovně uhradit náklady nutné (tady je nutné dodržet samozřejmě postup viz výše) přepravy:

§ 36 zákona č. 48/1997 Sb., Přeprava a náhrada cestovních nákladů

(1) Hrazenou službou je přeprava pojištěnce na území České republiky ke smluvnímu poskytovateli, od smluvního poskytovatele do místa trvalého pobytu nebo do místa bydliště nebo do zařízení pobytových sociálních služeb, mezi smluvními poskytovateli a v rámci smluvního poskytovatele, a to v případě, že zdravotní stav pojištěnce neumožňuje přepravu běžným způsobem bez použití zdravotnické dopravní služby. Pokud k onemocnění pojištěnce došlo v místě bydliště, je přeprava do místa trvalého pobytu, které je vzdálenější než místo bydliště, hrazena jen tehdy, pokud to podle vyjádření ošetřujícího lékaře nezbytně vyžaduje zdravotní stav pojištěnce. Přeprava se provádí vozidly smluvní zdravotnické dopravní služby. Je-li ošetřujícím lékařem indikován doprovod pojištěnce, hradí zdravotní pojišťovna, která hradí přepravu pojištěnce, i přepravu doprovázející osoby, a to ve stejném rozsahu jako přepravu pojištěnce.

(2) Přepravu podle odstavce 1 hradí zdravotní pojišťovna ve výši odpovídající vzdálenosti nejbližšího smluvního poskytovatele, který je schopen požadovanou zdravotnickou dopravní službu poskytnout.

(3) V mimořádných případech nebo v případech, kdy

a) je to ekonomicky výhodnější, hradí zdravotní pojišťovna na základě indikace ošetřujícím lékařem a schválení revizního lékaře i nezbytnou leteckou dopravu,

b) hrozí nebezpečí z prodlení, hradí zdravotní pojišťovna náklady i jinému poskytovateli zdravotních služeb; o takové přepravě rozhoduje ošetřující lékař,

c) jde o osobu pohybující se převážně na vozíku pro tělesně postižené a je indikována přeprava ze zdravotních důvodů dopravní zdravotní službou, hradí zdravotní pojišťovna přepravu i jinému dopravci, pokud tuto dopravu zajišťuje dopravním prostředkem speciálně upraveným pro převoz osob na vozíku pro tělesně postižené; o takové přepravě rozhoduje ošetřující lékař.

(4) Vyžaduje-li to nezbytně zdravotní stav pojištěnce a je-li bezprostředně ohrožen jeho život, hradí zdravotní pojišťovna na území České republiky přepravu transfuzních přípravků, speciálních léčivých přípravků, tkání, buněk a orgánů k transplantaci, jakož i dopravu lékaře nebo jiného zdravotnického pracovníka ke specializovanému a nezbytnému výkonu.

§ 37

(1) Ze zdravotního pojištění se hradí indikovaná přeprava lékaře a ostatních zdravotnických pracovníků za pojištěncem.

(2) Pokud se pojištěnec, který má nárok na přepravu podle § 36, rozhodne pro dopravu soukromým vozidlem řízeným jinou osobou a pokud ošetřující lékař takovou dopravu schválí, má pojištěnec nárok na náhradu cestovních nákladů ve výši odpovídající vzdálenosti nejbližšího smluvního poskytovatele, který je schopen požadované zdravotní služby poskytnout.

Mgr. Radka Pešlová
Poradna NRZP ČR v Brně

Vozkova Poradna NRZP

Na otázky do Vozkovy poradny NRZP odpovídají pracovníci poradny Národní rady osob se zdravotním postižením ČR, regionálního pracoviště pro Jihomoravský kraj.

Na poradnu se mohou obracet se svými dotazy:

Osoby se zdrav. postiž., senioři, rodiče dětí se zdrav. postiž., opatrovníci osob zbavených způsobilosti k právním úkonům, rodinní příslušníci, ostatní pečující osoby a další skupiny uživatelů soc. služeb.

Témata otázek, ve kterých poradna bezplatně poradí:

- příspěvek na péči,
- dávky státní sociální podpory,
- dávky a výhody pro zdravotně postižené,
- důchody,
- uzavírání a kontrola smluv o poskytování sociální služby,
- zbavení právní způsobilosti,
- věcí související se sociálním zabezpečením.

Kontakty:

☎: 542 214 110, 542 214 111,

SKYPE: poradnabrno

✉: poradnabrno@nrzp.cz

www.poradnazp.cz, www.nrzp.cz

Pracovní doba: pondělí, středa: 8.30–12, 12.30–17 h; úterý, čtvrtek, pátek: 9–12 h.

Poznámka redakce Vozky:

Kontakty na poradny v kraji Jihočes., Plzeň., Úst., Liber., Pardub., Vysoč., Jihomor., Olom. a Moravskoslezs. jsme zveřejnili ve Vozkovi č. 3/2011 (www.vozka.org/odkazy-v-hlavice/jednotlivy-cisla/2011/). Nalézt je můžete také na webových stránkách NRZP – www.nrzp.cz.